

Podľa uznesenia ÚVV (Ústredného výkonného výboru) Čsl.(Československej) soc.(iálnej) dem.(okracie) v Prahe budeme jednať s KSS, na podklade listu, ktorý nám zaslala.

Zatiaľ ÚVV (Ústredný výkonný výbor) Čsl.(Československej) soc.(iálnej) dem.(okracie) v Prahe nemá námietok, aby naša strana prostredníctvom príslušných organizačných zložiek strany účastnila sa na vytváraní akčných výborov, ale len tak, že príslušná organizácia si svojich zástupcov bude sama delegovať.

To znamená, že členovia našej strany, ktorí do akčných výborov vstúpili bez vedomia alebo súhlasu príslušnej organizácie strany, nemôžu byť uznaní za právoplatných zástupcov čsl. (československej) soc.(iálnej) dem.(okracie).

Podrobnejšie smernice budú vydané.

So súdružským pozdravom

ZA: Zemský sekretariát

Čsl.(Československej) sociálnej demokracie

v Bratislave

František Fryš, v. r.

zást.(upca) zemského tajomníka

Slovenský národný archív Bratislava, f. Sociálna demokracia na Slovensku, a. j. 48.

Dokument č. 156

Obežník č.2/1948 Ústredného akčného výboru Demokratickej strany – Strany slovenskej obrody o politickej situácii z 9. marca 1948

Ústredný akčný výbor DS –

Strana slovenskej obrody

Bratislava

V Bratislave, dňa 9. marca 1948

Obežník č. 2/1948.

Všetkým okresným a miestnym akčným výborom DS.

8. marca 1948 zasadal v Bratislave Ústredný akčný výbor slovenského Národného frontu, ktorý sa uzniesol, aby bol vydaný ohlas k slovenskej verejnosti. Tento ohlas apeluje najmä na slovenských roľníkov, aby splnili svoje povinnosti voči verejnému zásobovaniu najmä chlebovinami, mäsom a mliekom. Ďalej v tomto ohlase je apel na slovenských robotníkov, roľníkov a pracujúcu inteligenciu, aby pomohli splniť dvojročný budovateľský program Gottwaldovej vlády. Predsedníctvo Strany slovenskej obrody apeluje na svojich funkcionárov a členov, aby v tomto smere čo najúčinnejšie spolupracovali, aby ohlas nevyznel na prázdno.

Ústredný akčný výbor Národného frontu sa uzniesol na smerniciach pre prácu akčných výborov Národného frontu. Tieto smernice Vám v prílohe posielame a poukazujeme obzvlášť na bod 4 týchto smerníc, ktorý sa týka prijímania a preverovania príslušníkov DS do NF. Dôrazne žiadame, aby tieto smernice boli prísne a presne dodržiavané.

Ústredný akčný výbor slovenského NF sa taktiež zapodieval očistou slovenských politických strán a jednomyseľne sa uzniesol na tom, že príslušníkmi slovenských politických strán môžu byť len osoby, ktoré majú bezchybnú minulosť za okupácie a ktoré sa neprehrešili proti ľudovodemokratickému zriadeniu Československej republiky, najmä neboli na prekážku jej postupnej socializácie a nepatrili k oným reakčným živlom, ktoré vyvolali alebo spolupôsobili na poslednej vládnej kríze. Treba poznamenať, že DS môže pristupovať k zakladaniu akčných výborov, ale tieto akčné výbory či už miestne, alebo okresné musia byť preverené akčným výborom okresného Národného frontu takýto akčný výbor DS môže vyvíjať činnosť len po svojom preverení.³

Konštatujeme, že Ústredný akčný výbor DS, ktorého členovia sú: Dr. Ján Ševčík ako predseda, pplk. Milan Polák ako úradujúci predseda, podpredseda SNR Anton Granatier, podpredseda ZP Jozef Mjartan, povereník profesor Jozef Lukačovič ako členovia a Dr. Jozef Kyselý ako jednatel' bol vzatý Ústredným akčným výborom NF na vedomie na zasadaní 8. marca 1948, to znamená, že tento najvyšší orgán Demokratická strana je oprávnený vystupovať v mene strany a že je právoplatným členom nielen Ústredného akčného výboru slovenského NF ale Ústredného akčného výboru československého NF v Prahe, kde našu stranu zastupujú Dr. Ján Ševčík a pplk. Milan Polák.

Všetkým nižším organizáciám strany oznamujeme, že ÚAV DS vylúčil strany a odvolal z funkcií býv.(alých) predstaviteľov DS a to: Dr. Jozefa Lettricha, Jána Ursínyho, Dr. Mateja Josku, Jána Lichnera, Rudolfa Frašťackého, Dr. Martina Kvetku, Júlia Kukliša, Dr. Jána Kempného, Dr. Jozefa Štašku, Dr. Mikuláša Franeka, Michala Géciho, Dr. Michala Zibrína, Dr. Fedora Hodžu, Dr. Štefana Kočvaru, Dr. Ivana Pietora, Ing. Jozefa Styka, Dr. Ľubomíra Baara, Imricha Laurinca, Dr. Miloša Bugára, Pavla Víbocha, Dr. Pavla Haljana, Dr. Samuela Belluša, Karola Huška, a Jaroslava Vyškovského.

Keďže sme si plne vedomí, že bývalé vedenie DS urobilo veľa chýb a omylov, v záujme veci musíme sa od týchto chýb dištancovať a naša strana musí byť vedená skutočne v duchu pokrokovom, štátotvornom, slavianskom a socializmom, preto ÚAV DS sa rozhodol zmeniť aj názov Demokratickej strany, čo oznámil aj Ústrednému akčnému výboru NF – požiadal ho, aby DS bola premenovaná na Stranu slovenskej obrody a namiesto doterajšieho denníka ústredného to orgánu DS ČAS-u vychádzal iný denník ako ústredný orgán pod názvom ĽUD. Oznamujeme, že Ústredný akčný výbor slovenského NF vzal tieto naše oznámenia pokiaľ ide o premenovanie strany a časopisu na vedomie, takže od včerajšieho dňa, t. j. od 8. marca 1948 naša strana sa menuje Strana slovenskej obrody a jej ústredný tlačový orgán ĽUD. Dodávam, že pri vydávaní časopisu sú ešte technické prekážky, ale snažíme sa ich prekonať a v najkratšom čase započat' s vydávaním spomenutého denníka.

Upozorňujeme, že Strana slovenskej obrody je majetkoprávnym pokračovaním bývalej DS, to znamená, že preberá všetky práva a záväzky, teda i majetok strany DS. V tomto smere vydáme ešte podrobnejšiu úpravu po rokovaní s predsedníctvom Ústredného akčného výboru slovenského NF.

Vašou povinnosťou bude i naďalej zakladať miestne i okresné akčné výbory DS, teda nezakladať miestne a okresné organizácie Strany slovenskej obrody a po preverení AVDS v akčných výboroch NF okresných, pristupovať k premenovaniu akčných výboroch na

³ Časti sú podčiarknuté v originálnom texte.

miestne, alebo okresné organizácie Strany slovenskej obrody. Je taktiež dohodnuté, že akonáhle naše akčné výbory budú preverené, že budú pre nás uvoľnené aj okresné sekretariáty DS. Pre urýchlené zakladanie miestnych a okresných akčných výborov urobte prísnu, ale spravodlivú očistu vo svojich radoch a takto získaný nový káder členstva resp. funkcionárov dajte preveriť okresnému akčnému výboru NF. Zdôrazňujem, že nepreverení členovia DS alebo (z) iných politických strán nesmú prechádzať z jednej do druhej politickej strany, to znamená, že z našich radov vylúčený člen nesmie po jeho vylúčení, resp. nepreverení prestúpiť do inej politickej strany, aby svoju rozvratnú a protidemokratické zmýšľanie mohli uplatňovať na iných fórach.

Pripojujeme tiež obežník Povereníctva vnútra č. 1762/1-II/1-1948, ktorý obsahuje smernice pre vykonanie očisty NV, ďalej pre zostavenie dočasných miestnych a okresných správnych komisií a pre ich spoluprácu s akčnými výborami NF. O tomto obežníku treba informovať členov miestnych a okresných akčných výborov NF, ktorí tam boli prijatí za DS.

Prevedenie tohoto obežníka urýchlene ohlásťe, predbežne na adresu: Anton Granatier, podpredseda SNR, Bratislava.

Za:

Anton Granatier v. r.
v. z. úr.(adujúci) predseda

Dr. Jozef Kyselý v. r.
jednatel'

Slovenský národný archív Bratislava, f. Demokratická strana II., č. 165.

Dokument č. 157

Prejav predstaviteľa Demokratickej strany J. Styka v Ústavodarnom národnom zhromaždení z 11. marca 1948 o podpore vlády K. Gottwalda

Posl.(anec) Ing. Styk: Slávna snemovňa, panie a páni!

Dovoľte, aby som prehovoril menom dištancovaných poslancov Demokratickej strany. Robím tak z niekoľkých príčin: 1. Nepovažujeme sa za príslušníkov nijakej parlamentnej opozície, lebo sme zo všetkých síl túto republiku obnovovali, na jej zveľadení pracovali, pre ňu žertvovali mravne i hmotne a vo vláde a vo Zbore povereníkov sa zúčastňovali na riešení všetkých povojnových ťažkostí a otázok. 2. Pridržiavame sa výroku včera zosnulého veľkého nášho ministra dr. Jána Masaryka, že pôjdeme vždy a za všetkých okolností s ľudom Československej republiky, lebo aj my sme z neho. 3. Tieto slová nás nabádajú, aby sme toto slávnostne proklamovali. Preto sme nikdy neišli, nechceme ísť a nepôjdeme s nikým, kto by sledoval protifudové a protidemokratické záujmy, a ak bol niekto proti ľudu a štátu v spojení so svetovou reakciou, bolo to proti nášmu presvedčeniu a proti našim povstaleckým ideálom. Bolo to proti nášmu hlbokému slovanskému cíteniu a proti našim spojencom, osloboditeľom a ochrancom ZSSR.

Toto spojenectvo je jediným garantom slobodného vývoja Československej republiky a zaistenie našej budúcnosti. Odmietali sme vždy a postavíme sa proti každému, kto by toto spojenectvo chcel naštrbiť alebo zvrátiť.

Osvojujeme si slová pána prezidenta Budovateľa dr. Eduarda Beneša, ktoré povedal pánu predsedovi vlády Klementovi Gottwaldovi 27. februára t. r.: "Štát musí byť vedený a spravovaný. Chcete viesť štátne veci novými cestami a novou formou demokracie. Želal by som vám i národu a štátu, aby táto cesta bola šťastná pre všetkých."